СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ VIII. — Олифантъ, Па. Середа 8-го Августа 1900. — Число 29.

КАЛЕНДАРЬ.

Августъ.

8	С.	Ермолай свмуч.
9	Ч.	† Панталейионъ велмуч.
10	П.	Прохоръ и пр. Діаконы
11	С.	Каллинникъ муч.
12	Н.	9. Нед. по Сош. Сила Апост.
13	П.	Евдокимъ правед.
14	В.	Происх. ч. Древъ ч. Креста

ЗМѢСТЪ.

Переглядъ політичный.

Зъ Хинъ зачинають надходити правдивѣ вѣсти, котрѣ показують, що не такъ тамъ страшно, якъ було пописано. Поволи довѣдуе ся свѣтъ о правдивôй причинѣ повстаня хиньско-народнои партіи, званои боксерами, о представителяхъ чужихъ державъ, котрѣ живѣ и здоровѣ сидять собѣ въ Пекінѣ (окрôмъ нѣмецкого, котрый згинувъ) и о тôмъ, що многимъ політикамъ ходило лишь о интересъ, длятого старали ся представити Хинцѣвъ въ якъ найгôршôмъ свѣтлѣ.

Правда се, що тамъ теперь велика ворохобня, правда, що міліоны народу суть взбурени и лихѣ на чужинцѣвъ, але правда также, що причиною сего всего суть сами сѣ чужинцѣ, котрѣ прійшли до ихъ краю, силою накидають имъ свою культуру, свою вѣру и безсовѣстно выдерають вôдъ нихъ кавалокъ хлѣба.

Навѣть цѣлкомъ дикій народъ не бувъ бы въ станѣ сего знести, не то Хинцѣ, котрѣ вôдъ тысячь лѣтъ мають свои права, звычаѣ и устрôй, зъ котрымъ до сего часу дуже имъ добре було. Длячого-жь мають спокôйно вкладати шію въ чуже ярмо? Однакъ немилосердиѣ державы зъ капиталистами на передѣ не хотять сего розумѣти, имъ хоче ся той край розобрати, они видять тамъ велику корысть, длятого цѣлѣ арміи туда высылають, а щобы бути усправедливлеными въ очахъ свѣта, розпускають о нихъ найстрашнѣйшѣ вѣсти. Зъ вôйскъ всѣхъ державъ утворила ся тамъ такъ звана мѣжнародна армія, зъ котрои бôльша половина машеруе теперь на Пекінъ. Гадають собѣ всѣ, що коли возьмуть се мѣсто, тогды легко пôде зъ цѣлымъ краемъ и не позôстане имъ нѣчого иншого, якъ поторгувати ся, котру провінцію мае взяти Россія, котру Нѣмеччина, Франція и т. п. рабôвники.

Смерть италійского короля Гумберта зъ руки анархисты выкликала въ свѣтѣ великій розголосъ (сензацію). Всѣ газеты розписують ся, що анархисты беруть ся на добре до коронованыхъ головъ, а еще зъ бôльшимъ страхомъ згадують, що бôльша половина пануючихъ, мусить пôти, пôсля твердженя анархистôвъ, тою самою дорогою. Не забувають они також при тôй спосôбности, вѣшати псы на рôжнѣ партіи, бажаючѣ змѣны устрою суспôльного, якъ соціялистôвъ и т. п. Они не знають або не хотять знати, що анархисты воюють насиліемъ, а тамтѣ другѣ всѣми силами выступають противъ всякого проливу крови, пожарôвъ, убійства и вôйны. Не раптовными переворотами, але просвѣтою, наукою, братерствомъ и любовію бажають дôпяти меты.

Новый италійскій король зове ся Еманцель III. За жѣнку мае вôнъ доньку чорногорского князя, Олену. Коли вôтця постигла смерть, не бувъ дома, доперва передъ кôлькома днями вернувъ зъ подорожи, принявъ присягу вѣрности вôдъ вôйска и вложивъ на себе такъ тяжку зъ вины анархистôвъ корону.

Буры подали ся всѣ передъ величезною силою Анґлійцѣвъ въ пôвнôчнѣ горы Трансвалю и провадять партизаньску вôйну, котра полягае на несподѣваныхъ нападахъ и безнерестаннôмъ непокоеню неприятеля. Мають они замѣръ такъ довго тримати ся, доки въ Спол. Державахъ пôвн. Америки зôстане выбраный новый президентъ, на котрого покладають всю надѣю, що обстане за ними и стане посередчикомъ межи ними а Англійцями.

Якъ чорнѣ ніґры.

Часомъ здаесь менѣ, що мы не прійшли на вольну землю изъ старои Европы, а зъ Алябамы. Такъ стосунки до себе суть подôбнѣ. Якъ мы въ старôмъ краю зъ Поляками, Мадярами и иншими боремось, такъ въ Алябамѣ борють ся чорнѣ люде зъ бѣлыми. Якъ въ краю нашôмъ Русины стоять за ширшими правами выборчими, за своими школами, за лѣпшимъ дороговымъ закономъ, такъ само стоять за тымъ всѣмъ и ніґры въ Алябамѣ. И такъ, якъ насъ, ихъ бѣда гонить зъ паньскихъ ланôвъ пôдъ шапы и у майны, щобъ еще гôрше бѣдовати.

Що о тôмъ думаемо?

Однакъ, хоть якъ се все ясне, мы того не завважуемо. Мы знаемо, що нашъ нарôдъ зъ бѣды прійшовъ въ Америку, та намъ чомусь видить ся, що ему ту на все лѣпше. Мы бачимо, якъ нашѣ люде собѣ мешкають и здаесь намъ, що они дуже богатѣ. Мы дивимо ся, якъ они убирають ся и мы разомъ зъ народомъ думаемо, що нарôдъ на панôвъ выйшовъ. Правда, убиране и лѣпше помешкане чоловѣкови додае гôдности и почутя независимости, та коли та гôднôсть и независимôсть не опираесь на почутю правды, тогды о свободѣ та вôльности не богато може бути мовы.

Америка допустила до нива.

Коли-бъ навѣть можна було припустити, що нашѣ люде зыскали на Америцѣ матеріяльно, то еще зовсѣмъ непевною есть рѣчею, що они зыскали на своѣй моральности та духовôй натурѣ. А можна се вносити и зъ ихъ теперѣшного житя и занятя. Въ чѣмъ они покладають найбôльшу вартôсть? До чого они найбôльше рвуть ся? Чи до книжокъ? чи ґазетъ? Чи до мітинґôвъ? Чи до політики? Чи до церкви? Де ихъ можна найпевнѣйше по роботѣ здыбати и при чѣмъ? Я зовсѣмъ не помылюсь кажучи, що они по найбôльшôй части сидять при пивѣ головами покивуючи. Широка, вôльна Америка отвиралась ихъ очамъ, коли они вступили на еи землю, та сейчасъ таки на вступѣ затемнилось зъ тои хвилѣ, якъ пиво стало вѣрною дружиною, найбôльшимъ напиткомъ, найсолодшимъ кумомъ.

Только два пяна (пяніна).

Маючи такого пріятеля, нарôдъ крôмъ своеи шапы та майнôвъ не богато потребуе. Вôнъ жіе и дальше тымъ сѣльскимъ поглядомъ, що чоловѣкъ робить, абы прожити. Сей поглядъ есть противный всему поступови, и выключае у нашихъ людей всю духову натуру. На що порыватись до чого высшого, коли чоловѣкъ жіе только для того, абы прожити? Не треба нѣчого и своеи силы тогды не треба напружувати. Такѣ погляды мають нашѣ старшѣ люде, якѣ-жь можуть мати ихъ дѣти? Чи и они не мають нѣчого лѣпшого знати и розумѣти? Потроха най учать ся, кажуть нашѣ люде, и дають до школы не довгій часъ, звычайно доти, доки бачать, що дѣти еще на нихъ не могуть заробляти. Якъ же побачать, що ихъ вже можна дати до фабрики або до майнôвъ, мôцею ихъ выпыхають. Тому въ насъ тяжко йде всяка наука, всяка школа, всяка штука, якъ бачимо зъ того, що у насъ заледво кôлька драматичныхъ товариствъ и два школьнѣ пяна (Шамокінъ, Джерзи Сити).

Ніґерскѣ „джабы.“

Той сумный поглядъ, що чоловѣкъ робить только для того, абы прожити, вôдбиває ся еще на чôмъ иншимъ, именно на родѣ занятя. Нашѣ люде, якъ звѣстно, мають найплôхшѣ занятя. Якъ ніґры на полудни. Якъ они, такъ и мы, робимо тамъ, де треба тягарѣ носити, ладовати, копати, печи ся, стрѣляти. Якъ мы робимо при coke ovens (коксовѣ печи), такъ и они. Мы маемо Carneg-ого компанію, а они Tennessee Coal & Iron Company. Якъ мы маемъ American Sugar Refining Company, такъ и они мають ту саму компанію (New 0 leans). И такъ, якъ мы, они роблять по ярдахъ. И. такъ само, якъ насъ, ихъ рабують компанічнѣ шторы. И якъ насъ, ихъ никто не узнае за людей.

Але они пôдносять ся.

Але они пôдносять ся. Въ 1826 р. першій разъ ніґеръ перейшовъ высшѣ школы. Передъ 1863 кôлька ніґрôвъ мало высшѣ школы; за послѣднихъ же десять лѣтъ коло 12 сотокъ ніґрôвъ покôнчило высшу науку.

А мы, якъ вода.

А мы, якъ вода стояча, котру навѣть вѣтеръ боить ся рухнути. Бо якъ бы рухнувъ, почувъ бы свѣтъ, яка она непридатна.

Павло Тимкевичъ.

Важне для канадійскихъ Русинôвъ.

Нашимъ людямъ потреба знати слѣдуючѣ новѣ постановы:

1) Поселенець, котрый мае право взяти собѣ другу дарову фарму не мусить будовати хаты на новôй фармѣ, якъ то давно було, але може мешкати на своей першôй фармѣ.

2) Поселенець може мешкати при своихъ родичахъ, кревныхъ, не конче на своей фармѣ, але свою фарму мусить вôдповѣдно до приписôвъ обробляти.

3) Если поселенець одержить фарму, котра мае 80 акрôвъ, платить при записѣ не 10, але 5 дол.

4) Землѣ, котрѣ рядъ мавъ на продажь, а вôдтакъ перемѣнивъ ихъ на даровѣ, можуть купити по цѣнѣ $1 за акеръ тѣ люде, котрѣ не мають права на землю дарову. Обовязки мусять сповняти такѣ, якѣ приписують ся для гомстедôвъ.

5) Право власности не буде на будуче задержоване зъ тои причины, що поселенець виненъ збôже на засѣвъ правительству — лишь кождый дôстане свôй актъ власности ио сповненю обовязкôвъ правами назначеныхъ, а довгъ за засѣвъ буде въ актѣ власности назначеный.

6) За почином міністра внутрѣшныхъ дѣлъ, вышло право, котре увôльняе вôдъ поруки за збôже на засѣвъ тыхъ фармерôвъ, котрѣ взяли вôдъ правительства збôже въ часѣ вôдъ 1885 року. Ту треба замѣтити, що тогды, коли правительство позволило выдати збôже на засѣвъ фармерамъ, жадало двохъ ручителѣвъ. И поки вôдповѣдна сума за то збôже не була звернена, не мôгъ нѣ пожичаючій, нѣ его два ручителѣ одержати права власности землѣ. Теперь пôсля нового права одвѣчальный передъ правительствомъ за свôй довгъ е лишь самъ довжникъ и той довгъ не стоить ему на перешкодѣ до набутя права власности землѣ.

7) Мѣсцевѣ аґенты (Dominion Land Office Agents) мають право выдавати жаданѣ повномочія для тыхъ осôбъ, котрѣ яко заступники тыхъ осôбъ являють ся, що хотять гомстеды взяти. Давнѣйше въ такихъ справахъ треба було удаватись до головного уряду въ Оттавѣ, що потягало за собою богато страты часу и заходôвъ.

8) Для тыхъ осôбъ, котрѣ мешкають далеко вôдъ головнѣйшихъ мѣстъ, утворено заступництва аґенцій по рôжныхъ дистриктахъ. Тотѣ суть уповномоченѣ выдавати права власности землѣ, пермітôвъ на дерево, сѣно и т. и. Черезъ те ощаджено фармерамъ богато часу и коштôвъ.

9) Пôсля давнѣйшого права продавано школьнѣ землѣ пôдъ слѣдуючими условіями: Пяту часть купнои цѣны треба було заплатити зъ горы, а прочу суму въ чотырохъ рôчныхъ ратахъ разомъ зъ 6 процентомъ. Сей законъ, за старанемъ теперѣшного міністра улучшено въ той спосôбъ, що люде, котрѣ хотять набути школьнѣ землѣ, можуть ихъ сплачовати довôльными ратами. Новый законъ позволяе въ десятьохъ ратахъ сплату. Для незаможныхъ фармерôвъ е се велике добродѣйство.

(Продовжене на другôй сторонѣ).

ПОДОРОЖНЫЙ.

Г. Понтопідань.

Коло Рôздва чи Мясниць йшовъ гостинцемъ якійсь подорожный.

Йшовъ, бачить ся, задуманый, бо наразъ пристанувъ, розглянувъ ся докола и на велике свое здивоване побачивъ, що е на отвертôй дорозѣ.

Дивнѣ почуваня прокинули ся въ нѣмъ, коли глянувъ передъ себе на те поле терпѣнь и боротьбы. Важкій, мелянхолѣйный, зимовый день зъ темными, пересичеными снѣгомъ облаками, висѣвъ надъ землею якъ погроза, а поважный сумъ залягавъ сѣ розкиненѣ пустѣ, голѣ останки хатъ зъ довгимъ пôдмурованемъ, окруженѣ самôтными бодаками.

Здавало ся ему, що житє минулыхъ вѣкôвъ веде еще боротьбу у сѣмъ земскôмъ дымѣ, що висить низько, надъ самыми майже полями — здавало ся ему, що бачить, якъ увивають ся въ повѣтрѣ сѣ мовчаливѣ постати, що гоненѣ батогомъ окомана, тягли плугъ, або збирали камѣне... Тамъ оподалѣкъ, де вершокъ налаты стрѣлявъ понадъ узгôре, блищать еще тѣ самѣ вôкна, зъ поза якихъ ґрафъ робивъ переглядъ своихъ пôдданыхъ, коли казавъ имъ переходити попри себе день у-день зъ вôдкрытыми головами... Тамъ, за ставомъ вздовжь высокихъ тополь алеѣ, що щезають майже у мрацѣ, вела стара громадска дорога, якою въ ночи волѣчено на замокъ дѣвчата изъ звязаными взадъ руками, а въ днину гонивъ гордо стрѣлою ясный панъ изъ своими слухняными слугами, коли дрожачѣ мужики утѣкали въ поля...

Тою самою дорогою йшовъ также у самый святый вечѣръ великій похôдъ зъ ясно розжареными факелями... высадивъ замковѣ брамы, вдерь ся на сходы, рубавъ мѣсце коло мѣсця топорами, або бивъ палицями, краявъ ясного пана и кидавъ кусникъ по куснику, середъ загальнои радости до фосы — тымчасомъ пянѣ мужики безчестили его жѣнку.

Тамъ высше на высокôмъ, неурожайнôмъ узгôрю лежало село. Малѣ заглубленя въ муравѣ вказують еще на мѣсця, де були корницѣ. Розкиненѣ докола нихъ лѣпянки, причепленѣ до спаду узгôря, вызирали якъ пташинѣ гнѣзда; въ серединѣ у малыхъ, темныхъ, вохкихъ норахъ, де роѣли ся щурѣ надъ головою и пôдъ ногами, мешкавъ бѣдный, угнетеный нарôдъ, що живъ вôвсяною кашою и жентицею, зôгненый вôдъ ревматизму, точеный хробами — що вслухувавъ ся, якъ наляканый песъ у кождый шелестъ, якій долѣтавъ зъ долины.

Якѣ то усѣ на причудъ далекѣ гомоны! Майже не мôгъ вѣрити, що всѣ тѣ страшнѣ рѣчи дѣяли ся таки такъ недавно — у вѣку свободы, поступу, людяности!

А якъ бы сѣ поля умѣли говорити! Що-жь не розказали бы они! Якъ кожда пядь землѣ гомонѣла бы бійкою и местю въ ухахъ поколѣня, що выросло на сѣй земли, яку заорали батьки!

Задуманый зближавъ ся до села. Йшовъ по муравѣ, на якôй було повно бôльшихъ и меньшихъ ямокъ, розкиненого тутъ та тамъ камѣня и купокъ тернистыхъ корчѣвъ.

Всюды тихо докола нього. Небо похилило ся еще нисше, и здавало ся, що облаки опадають понадъ заливомъ. Вôдси доходивъ де коли глухій гукъ леду, що трѣскавъ десь далеко. Всюды, куды переходивъ, чути було лиса — кôлька разôвъ бачивъ его слѣды у пѣску — здавало ся ему навѣть, що чуе, якъ пôдкрадае ся понôдъ терпину.

Наразъ пристанувъ передъ малою, самôтною хатою, окруженою камѣннымъ обмурованемъ, що запало ся также такъ якъ и она. Впала ему у очи сеся хата не лише по причинѣ незвычайнои своеи старости, на причудъ высокого старого даху, низькихъ стѣнъ и малыхъ, бляхою обложеныхъ вôконъ, якихъ шибы блищали всѣми красками дуги, але также тому, що вѣяло щось нѣмого, немовь выгаслого вôдъ тои опущенои, забутои руѣны зъ тыхъ замерклыхъ часôвъ, засудженои на повôльне знищене.

Нѣякій голосъ не вôдзывавъ ся изъ середины, не чути було нѣякои признаки людского житя поза тыми пустыми вôкнами.

Вôйшовъ до неи зъ цѣкавости и потиснувъ легонько за клямку.

Дверѣ були вôдчиненѣ. Всунувъ голову до маленькихъ сѣній вымащеныхъ розмоклою глиною, вôдъ якои такъ и вѣяло гнилю. Вôдси вели старѣ, тонкѣ дверѣ до досыть великои, порожнои, низькои комнаты, де порохъ покривавъ грубими верствами стôлъ и лавку.

Стара знищена кужѣль и кôлька вазонкôвъ зъ гнилими цвѣтами, що стояли на лавцѣ зô сухою якъ порохъ землею, здавали ся стояти такъ цѣлый вѣкъ. Але останки торфу и выразнѣ слѣды пальцѣвъ на запорошенôмъ столѣ вказували, що все-жь таки хтось зазирае до сеи пустынѣ.

Вже мавъ вôдходити, коли наразъ побачивъ у старôмъ, широкôмъ, дубовôмъ лôжку жѣночу постать — сѣру, скорчену мумію, що лежала зъ лицемъ вôдверненымъ до стѣны, пôдъ старымъ, тонькимъ покрываломъ. Жовта хустина обвивала еѣ голову, а пôдъ бородою лежали зложенѣ худѣ, блѣдѣ якъ вôскъ руки.

Мимоволѣ поступивъ ся у задъ... трупъ!

Але въ тôй самôй хвилинѣ обернула постать незамѣтно голову и заговорила голосомъ, що потрясъ нимъ... тонкимъ, здавленымъ, беззвучнымъ, якъ бы зъ того свѣта:

— Чи се вы, Катерино?

Такъ чудно зробило ся ему, коли почувъ наразъ людскій голосъ и такъ не знавъ, що на скорѣ вôдповѣсти, якъ оправдати ся, що рѣшивъ ся по короткôй надумѣ высунути ся тихенько такъ, якъ прійшовъ.

Зачинивъ тихенько за собою дверѣ и пустивъ клямку безъ шелесту.

Коли выйшовъ, побачивъ недалеко высоку, обшарпану жѣнку. Пристанула пôдъ муромъ, за якимъ добачивъ теперь кôлька хатчинъ зъ выстаючими коминами.

Жѣнка несла на рукахъ больше якъ трилѣтню дитину и бороли ся зъ противнымъ вѣтромъ, що почавъ якъ разъ вѣяти.

— Чи хотѣли поспытати про що?

Вôнъ оперъ ся спокôйно на палици и крикнувъ:

— Що се за жѣнка лежить тамъ?

— Хто е ся жѣнка?

— Такъ.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly,
published every Wednesday
by the Svoboda Publ. Co.,
P. O. Box 418, Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

„Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Середу и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
„ „ „ пôвъ року	1.00
„ „ „ чверть року	50
„ „ „ одеть мѣсяць	18
До старого краю на рôкъ	$3.00

Адресъ:
„SVOBODA"
P.O.Box 418. — OLYPHANT, PA.

Гроші треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый або почтовый money order (мони ордерь).

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Увага.

Хотячи приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Mr. Alex Szlanta,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

И увѣдомлять секретаря подъ адресою:

Dionysius Pyrcz,
P.O. Box 355
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Хто хоче записати собѣ
ОДИНОКУ,
РУСКУ,
РОБОТНИЧУ ГАЗЕТУ,
най пише на адресъ:
„SVOBODA"
P. O. Box 418
OLYPHANT, PA.

(Продовженє зô стороны первои.)

10) Поселенцѣ, котрѣ на своихъ фармахъ не мають достаточно дерева, мають право достати такъ званый „permit", на подставѣ котрого можуть достати стôлько дерева на правит. землях, кôлько потреба имъ на опалъ и на необходимый потребы.

11) Вышло роспоряджене, на подставѣ котрого вôльно фармерамъ 3000 стôпъ матеріялу нарубати въ правительственныхъ лѣсахъ на будову публичныхъ будынкôвъ, якъ школы и т. ин.

12) Въ Манітобѣ и пôвночно захôдныхъ Теріторіяхъ заряджують безнастанно новй резервы лѣсовй а старй отвирають для ужитку поселенцѣвъ. Въ тыхъ отвореныхъ резервахъ вôльно сусѣднымъ фармерамъ рубати дрова, если выкажуть ся позволенемъ, але лишь для власного ужитку — на продажу не вôльно тамъ дерева рубати.

12) Въ протягу двохъ послѣдныхъ лѣтъ выдано дуже користнй роспоряджения въ цѣли охороны противъ нищеню лѣсôвъ.

13) Поселенцямъ на рядовыхъ земляхъ въ Бритішъ Колюмбіи позволено цѣлковите уживане дровъ такъ на своихъ фармахъ якъ и на рядовыхъ, за позволенемъ.

Сѣно.

13) Розпоряджено, щобы не-фармерамъ не давати позволеня косити сѣна, хиба бы фармеры мали его досыть.

Пасовиско.

14) Уживане пасовиска на державныхъ и колѣйовыхъ земляхъ є у всѣхъ провінціяхъ позволене.

Угле.

15) Угле позволяе ся для домового ужитку такъ на шкôльныхъ земляхъ, якъ и на правительственныхъ копати.

16) Вышло такожь таке користне право: Поселенецъ, котрый сповнивъ всѣ свои зобовязаня взглядомъ занятои фармы и мавъ право одержати право власности, але умеръ, нѣмъ еще ставъ канадійскимъ горожаниномъ, его спадкоемцѣ достають ту фарму, хоть и они не суть горожанами.

Жовнѣры, котрй суть въ вôйсковôй службѣ въ полудневôй Африцѣ, або де инде мають право до фармы повзятои, хоть на нѣй не сидять. Если-бъ котрый зъ жовнѣрôвъ-фармерôвъ бувъ раненый або зъ инши причины лежавъ хорый, може за позволенемъ міністра одержати право власности, хоть приписаный часъ ще не вышовъ.

Братя америк. Русины!

Зарядъ хлопскои рускои радикальнои партіи у Львовѣ ухваливъ выдавати свôй органъ „Громадскій Голос" що тыждня. Не потребуемо вамъ богато говорити, що то за газета „Громадскій Голос", — досыть вамъ сказати, що нема на цѣлôй просторони Руси-Украины газеты, котра бы щирѣйше займала ся долею рускихъ селянъ, котра бы вôдважнѣйше выступала противъ всѣхъ кривдителѣвъ и затемнителѣвъ нашого народу, котра бы була бôльше независима вôдъ нѣкого и вôдъ нѣчого. Се признасть вамъ навѣть найзавзятѣйшій ворогъ радикалôвъ. Нашому народови нѣколи не бракувало ворогôвъ, але остатнымъ часомъ ворогôвъ тыхъ стае чимъ разъ бôльше и наступають они на нашъ народъ чимъ разъ знѣйше, — досыть вамъ згадати, що въ Галичинѣ паны польскй хочуть завести новыхъ мандаторôвъ — окружнй громады, де бы перевагу мали паны и старостове; хочуть позаводити урядникôвъ, котрй бы вôдповѣдали не передъ вѣденьскимъ правительствомъ, лишь передъ польскими панами въ Галичинѣ, хочуть вôддѣлити Галичину вôдъ Австріи въ окрему польску краину.

То само дѣе ся на Буковинѣ, а вже про Угорщину та Украину и не згалуемо — тамъ рускій хлопъ у повнôй неволи. Супроти сего конче треба, абы рускй селяне въ усѣхъ трьохъ державахъ організували ся и до сего найпотрѣбнѣйше для нихъ мати свою власну газету що тыждня и такою мусить стати „Громадскій Голос", котрый выходить уже шестый рôкъ. Черезъ острôсть сеи газеты, ѣй не поможе нѣхто зъ ителіґенціи — она мусить стояти о власныхъ силахъ — о пренумерантахъ-селянахъ. Для того-жь, абы забезпечити еѣ выдане що тыждня и вести еи порядно, значить, забезпечити хоть нуждѣнне житє тымъ, що еѣ будуть укладати, намъ треба на рôкъ 6000 злр. або 3000 пренумератôвъ по 4 короны на рôкъ. Для народôвъ свѣдомыхъ се сума дуже нуждѣнна. але у насъ тяжко ѣи добути заразъ, а для насъ найважнѣйшій власне початокъ, т. е. выдаване до кôнця сего року, се для насъ тяжкій передновокъ. Коли мы его перебудемо, коли зберемо тôлько грошей, що зможемо выдавати увесь сей рôкъ газету що тыждня, то вже 1901 р. буде для насъ далеко лекшій.

Ось чому головно мы зважуемо ся удати ся до васъ, братя, американьскй Русины, о помочь. Не ждаемо вôдъ васъ великого — лише, абысте були ласкавй якъ найчисленнѣйше запренумерувати „Громадскій Голос", котрый коштувати буде всего 1½ доляра на рôкъ. Се такй грошѣ, що на нихъ певно зможе ся кождôсѣньскій рускій зарôбникъ чи селянинъ въ Америцѣ. Мы взагалѣ числимо на васъ, братя, що вы, стоячи лѣпше матеріяльно и маючи повну політичну волю, поможете своимъ братамъ у краю, де они тяжко мусять бѣдувати и бороти ся зъ ворогами.

Тому пренумеруйте „Громадскій Голос", помагайте нашому селяньскому радикальному рухови. Обôзвѣть ся всѣ и кôлько васъ є въ Америцѣ, нехай народъ нашъ у краю знае васъ и бачить, що вы ще не вôдцурали ся. Адресъ редакціи: Redaktion des „Hromadskyj Holos" in Lemberg, Lubliner Union Gasse, 5, Oesterreich, Galizien.

Михайло Павликъ
редакторъ.

Лѣтня слабôсть дитяча.

[Cholera infantum].

(Конець.)

Щобы запобѣчи тôй страшнôй слабости, на се суть слѣдуючй рады:

1) Треба дитину чисто держати, щоденно купати змываючи мыломъ весь брудъ зъ тѣла такъ, щобы поры (дѣрки, що суть въ шкôрѣ) були всегда отворенй и щобы черезъ нихъ всякй ґазы зъ тѣла выходили. Купѣль не лишь вôдсвѣжуе дитину, але такожь змôцняе еѣ нервы и причиняесь до сего, що жолудокъ и кишки выдають зъ себе бôльше соку потрѣбного до травленя поживы, черезъ що все спожите скорше замѣняе ся въ кровь. Купѣль робить еще и то, що кишки роблять правильно свою роботу, черезъ що, все, що для тѣла непотрѣбне — сейчасъ зъ него выходить.

2) Не треба дѣтей въ лѣтѣ за тепло убирати, анѣ обвивати ихъ тѣсно, а се тому, щобы пôтъ мôгъ сейчасъ выпарувати, бо въ противнôмъ разѣ пôтъ сей затыкае дѣрки въ шкôрѣ, черезъ що ґазы остають въ тѣлѣ. Найлѣпше одѣвати дитину въ легку вовняну сорочку, бо она втягае въ себе пôтъ, отже тѣло всегда остае сухимъ. Поверхъ вовнянои сорочки можна надѣти легку полотняну. а поверхъ сеи послѣднои легке одѣне. Розумѣе ся, що сорочки, особливо-жь вовняну сорочку, треба часто змѣняти, иначе перепочена сорочка стане дитину свербѣти и творять ея на тѣлѣ всѣлякого рода высыпки, черезъ що дитина потомъ неразъ ажь до крови драпаесь, не може спати, ослабне и стаесь дражлива и дуже склонна до слабостей особливо-жь до слабости лѣтнои.

3) Не треба дѣтей кормити за богато. Если дитина еще при груди, не треба давати частѣйше ссати якъ що двѣ години, а не якъ декотрй матери роблять, що скоро лишь дитина заплаче, сейчасъ грудею ротъ еѣ затыкають, щобы не кричала. Хто кормить дитину зъ фляшочки, нехай уживае лишь стерилизованого, або еще лѣпше, конденсованого молока и то не коли небудь, але въ певныхъ вôдступахъ часу, реґулярно. Такъ фляшочка сама якъ и соска, котру дитина бере до устъ, мусять бути дуже часто чищенй горячою водою, иначе потворять ся тамъ микробы, що суть дуже шкôдливй для дитины. Если дѣти вже вôдлученй, треба уважати, щобы не ѣли недовареныхъ стравъ або незрѣлыхъ овочѣвъ.

4) Если дитина достане розвôльнене (бѣгунку), треба сейчасъ ограничити еи поживу, давати ѣсти мало, реґулярно и лишь такй рѣчи, що легкй до стравленя, а тогды бѣгунка повинна устати. Если-бъ то однакъ не помогло, треба сейчасъ зарадитись лѣкаря и робити, що вôнъ прикаже.

Наконецъ скажу, що все те, що я написавъ о слабости дѣтей, вôдносить ся менше-бôльше и до дорослыхъ. И они мусять бути осторожными и не ѣсти що небудь безъ розбору, особливо-жь не повиннй ѣсти за богато овочѣвъ, або пити много воды, або пива, бо сй рѣчи могуть дуже легко стати причиною бѣгунки, дизинтеріи, тифусу, або другихъ жолудково кишковыхъ слабостей, на котрй лѣтомъ такъ часто слабують нашй люде. Впрочѣмъ, докладнѣйше про се поговоримо колись другимъ разомъ.

Д-ръ С. Блюмберґъ,
Пітсбурґъ, Па.

ДОПИСИ.

Perth Amboy, N. J. July 25, 1900.

Парохія наша складае ся зъ самыхъ Угро-Русинôвъ, але непорядки такй, що хрань Господи. Якъ тôлько стали нашй люде думати про церковь, то вôдъ тогды вѣчнй сварнѣ и грѣхъ.

Були въ насъ рôжнй духовники, та непорядкамъ не тôлько що не скрутили головы, але ще взбôльшили ихъ и забрали ся. Вкôнци прійшовъ до насъ о. Несторъ Воленьскій, чоловѣкъ щирый та працьовитый, и мы думали, що ажь теперь буде all right. Але де тамъ; его праця оказалась даремною.

Нѣкій Петро Козубъ, швець полатайко и церковный комітетовый, ставъ церковнымъ босомъ. Тому чоловѣкови обздурилось, що вôнъ голова въ Perth Amboy-скôй гр. кат. громадѣ, що ключѣ церковнй, печатка и каса мають бути въ его рукахъ; що священникъ мае дѣвати пôвъ доходôвъ до его рукъ и т. д. Непорядки взросли. Ничь не помогли рады епископа айришского; почались тяганины по мѣсцевыхъ судахъ, а мѣсцева газета мала що писати про Greek Cath. Church та Hungarians. Наслѣдкомъ того о. Воленьскій зрѣкъ ся всякои платнѣ и зъ бôльшостію парохіянъ оставъ въ Perth Amboy. вôдправляючи духовнй функціи въ тамошнôмъ польскôмъ костелѣ.

Босъ Козубъ оставъ самъ зъ своими приклонниками, зъ церковцею, ключами и печаткою. Зъ початку голосивъ, що переходить на православіе, однакъ що черезъ те мôгъ стратити всѣхъ своихъ сторонникôвъ, тому надумавъ ся и ставъ глядати за духовникомъ, якого справдѣ найшовъ въ особѣ А. Годобая (чи Худобая).

О А. Годобай, знаный зъ того, що »муфуе« кождого кварталу на нову парохію, прибувъ зъ Ramey, Pa. 15. юлія и замешкавъ въ одного корчмаря, де заложивъ свôй бизнесъ-офісъ и навчае ту вѣры Христовои. Вôнъ приставъ на всѣ условія П. Козуба, а що тамъ вже єсть о. Воленьскій парохомъ, се его ничь не обходить.

Крôмъ того П. Козубъ каже, що о. Годобай обѣцявъ давати ему пôвъ »штолы« и трету часть мѣсячнои »плацы«.

Такъ то водить ся въ нашôй громадѣ. Люде складали центы на пляцъ, але якъ Козубъ ставъ церковнымъ босомъ, то пляцъ той замѣнивъ у жида на инщій, гôршій, а зъ буды на вугле переробивъ церковцю и теперь епископствуе. Жаль тôлько серце стискае, що деякй люде его слухають, а навѣть знайшовъ ся учитель правды Христовои, що ставъ пôдъ его команду. Се ганьба для всього Угро-руского священьства и чиста деморалізація.

А що насъ дивуе! Петро Козубъ. о. Ходобай и о. Воленьскій належать до »Соединенія«, котре хвалить ся, що заступае интересы »гр. кат. русского народу въ Америкѣ«, але оно ничь и терпить такихъ членôвъ якъ Петро Козубъ. То жь мы сподѣемось, що предсѣдатель »Соединенія« и духовный управитель, котрй оба суть духовниками. вглявуть въ ту справу и не позволять, щобы полатайко »босувавъ« въ церквѣ.

Р. С.

Сли те все, що стоить въ дописи, є правда — то справдѣ сумно. Мы готовй въ тôй справѣ дальшй вѣсти помѣстити, однакъ они мусять бути рѣчевй и правдивй. — Редакція.

Хвилину надумувала ся и придивляла ся ему. Потомъ сказала:

— Здае ся вамъ може, що вже за довго лежить?

— Нѣ; що ѣй е?

— Що ѣй е? — повторила якъ гомôнъ, а вѣтеръ вѣявъ далѣ. Потомъ почала пôдходити до него, але на вôддалене десятьохъ крокôвъ пристанула знова и мѣрила его вôдъ стôпъ до головы.

— Що ѣй е? — почала знова. — А що-жь могло бы бути?... Лежить...

— Хора?

— Нѣ...

— Чому-жь лежить у лôжку?

— Чому?

— Такъ.

Видно не мала охоты вôдповѣдати; дивила ся на него все недовѣрчиво своими водяно-сивыми очами. Ажь коли розказавъ ѣй, якъ увôйшовъ до хаты, и що приключило ся ему, выпогодило ся еѣ лице, она приближила ся поволи до него.

Була се тяжка, плечиста якъ хлопъ жѣнка, зъ вынищенымъ лицемъ, що вызирало изъ пôдъ розчепленого кафтана. На рукахъ двигала дитину. Бувъ се великій, дуже грубый хлопецъ, зъ великими лицями, а зъ маленькими, зачервонѣлыми, напухлыми очима, якй прижмурювавъ — видно, не зносивъ свѣтла. На ногахъ мавъ черевики и шитй вовнянй паньчохи, що мало що прикривали его голй ноги. Голова дитины не була такожь вкрыта; мѣжь тонкимъ, кучерявымъ, червоножовтымъ волосемъ видно було грубу верству солодкого струпа, що покрывавъ цѣлу частину черепа.

— Ну, такъ — сказала нарештѣ и почала смѣяти ся щиро. — Зробивъ ся зъ неи страхъ, зъ тои старои!... А се потѣшне!... Я думала, що все-жь таки пôзнаете стару Елисавету... Але она не хора... Она така здорова, якъ всѣ, лише мае вôсѣмдесять чотыри роки, въ тôмъ цѣла рѣчь и вже вôсѣмъ рокôвъ не встае.

— Вже вôсѣмъ рокôвъ?!

— Такъ. Мôй Боже... То она пытала ся, чи се я? а то старе чупѣрдало! — засмѣяла ся. — Зробило ся зъ неи справжне чупѣрдло. А не пытала ся, чи се не Панъ Богъ? Нѣ? Бо она тому лише лежить и жде на Него — каже, — а ѣй вже не належить ся бôльше нѣщо, якъ лише, абы еѣ Панъ Богъ забравъ до себе. Жду на Пана Бога, каже, Вôнъ тямить про мене, каже, а коли почуе, що хтось иде дорогою. заразъ думае, що се Вôнъ. Дай менѣ теперь книжку до лôжка, бо иде Панъ Богъ, каже... У неи то не всѣ дома, розумѣе ся! И коли такъ лежить и роздумуе, приходять ѣй на голову рôжнй гадки.

— И все такъ цѣлкомъ сама лежить? Нѣхто не дозирае еѣ?

— Дозирати? Я-жь дозираю еи. То я, Катерина, про яку она пытала ся — говорила далѣ жѣнка, що теперь лише розпустила языкъ, не зводила однакъ анѣ на хвилинку очей зъ подорожного и слѣдила кождый его рухъ. — Мешкаю тамъ и зазираю, коли трафить ся, даю ѣй ѣсти, тримаю коло неѣ якій такій ладъ, рôжно та... Була се зрештою дуже погана жѣнка, розказують старй, що тямлять еѣ. Она перегоняла ся разъ изъ кôньми.

— Изъ кôньми?

— Такъ, якъ менѣ Богъ милый! Дивне то лише подумати, але се свята правда. И дѣти мала такожь и бôльше навѣть якъ хотѣла, але де опи? десь у свѣтѣ... Ну, ты!... годувати то такого драба!.. — Сѣ остатнй слова зôдносили ся до хлопця, що знетерпелививъ ся за часъ сеи довгои бесѣды и лихій сѣпавъ маму за кафтанъ. абы дôбрати ся до грудій. Трѣпнула его по руцѣ и говорила далѣ звернена до чужинця.

— Якъ маете охоту, можете увôйти, поговорити зъ нею, она не е еще цѣлкомъ такъ до нѣчого. хочь така стара, знае чи-одно, коли верне ся ѣй память, а особливо, коли дôстане троха кавы, то буде вамъ розказувати таке. що можна заплакати ся на смерть. Цить! Чуете, якъ она кламцае щоками... Не скажу, абы такъ всѣ були у неи дома, нѣ! Бо-жь то якъ разъ на святого Ивана буде ѣй вôсѣмдесять чотыри роки.

Увôйшли до хаты, де застали старовинку, що сидѣла на лôжку, зъ дикимъ поглядомъ, встромленымъ у дверѣ, зъ опущеною долѣшньою щокою.

— Ну, що-жь знову выробляете Елизавето?! Не маете чого лякати ся. се лише подорожный, що заблукавъ ся. Хотѣвъ заглянути до васъ, вы-жь позволите?

— Я, я думала... що се Панъ Богъ, — прошептала все еще дрожачи зô страху.

— Етъ, пусте Ельзо. Лягайте-но спокôйно Продрогли цѣлкомъ — сказала мужичка и помогла ѣй вôльною рукою положити ся, потомъ обвинула добре покриваломъ нужденный сей костякъ.

— Не богато тутъ сала — замѣтила и вказала на худе рамя, що лежало на покривалѣ.— Помацяйте, прошу, руку, яка зимна! Се-жь чистый трупъ, правда? Ѣй найгôрше, якъ змерзне, и не можна дивувати ся, бо вôдъ сего покривала не загрѣешь ся, а пѣчь такожь не дуже грѣе. Щасте, що громада утримуе еѣ, бо инакше умерла бы.

Стара лежала спокôйно, дивила ся упрямо своими чорными очима на присутныхъ и бурмотѣла все:

— Я думала, що се Панъ Богъ.

Вôнъ ставувъ у ногахъ лôжка, а коли ґаздыня розказувала далѣ, роззиравъ ся по пустôй комнатѣ, дививъ ся на заплѣснѣлу кужѣль, старе, надточене лôжко и смердячу солому. Нарештѣ упало его око на костуръ, що лежавъ коло старои въ лôжку. Коли поспытавъ жѣнку, на що ѣй сего, засмѣяла ся и сказала:

— Се на щурѣ та шваби, якихъ тутъ въ ночи така сила, що мало еѣ не зъѣдять. Всюды повно тои погани; якъ лише змеркне ся, лазять по цѣлôй хатѣ, навѣть по сѣннику и не дають ѣй спати. Недавно якось зъѣли ѣй хлѣбъ, а тямлю, що я положили его на печѣ. Правда Ельзо?

Стара намагала ся кивнути головою, не зводила однакъ очей зъ чужинця.

Коли хвилину опôсля стоявъ середъ глинястыхъ, товстыхъ пôль долины, заходило якъ разъ сонце понадъ вузькій, золотый кругъ, вздовжь круговида пôдъ темнымъ, важкимъ склепомъ хмаръ.

У его стôпъ лежало мале село середъ узгôрѣвъ, зъ круглымъ, легко сфильованымъ озеромъ и вôсьма великими. новыми мужицкими загородами, вôдки рôвнй удары цѣпôвъ долѣтали сюды въ гору, якъ спокôйне, здорове бите серця. Величаво стрѣляли въ гору ихнѣ стрѣхи понадъ нужденнй лѣпянки, що потапали у болотѣ. Деколи показавъ ся наймитъ, що волѣкъ ся лѣниво середъ пôль зъ торбою перевѣшеною черезъ рамя — або зазиравъ до маленькихъ темныхъ комнатъ, де нуждарѣ сидять при бараболяхъ або горѣвцѣ, покривленй ревматизмомъ, ѣдженй хробами и выжидають зъ острахомъ старости, коли то ґазда выкине ихъ зъ норы, а громада возьме въ свою ласкаву опѣку.

— Волѣ, поступу — людяности вѣка!

Зъ Stuartburn, Man., Canada.

Не бравъ бы я за перо, тай не говоривъ на папѣръ, але стриматись не можу. Тутъ люде въ свята вмѣсто до церкви до шторôвъ ходять, хочь и є церковь. Кажуть: якъ бы бувъ попъ то пойшовъ-бымъ до церкви, а такъ по що? Я вже неразъ чувъ, якъ дяки гласами выкрикують... Або знову той батюшка якійсь ходить людей туманити и всякй мандрôвники волочать ся. А вôдъ чого оно такъ? Вôдъ того, що місіонарôвъ своихъ не маємъ. Гей, священники, чи вже васъ нема на свѣтѣ? Тажь загляньте до насъ хочь деколи, а то геть пропаде руско-христіяньска вѣра!

Сѣна фѣра у насъ теперь $15.00; посуха и вѣтеръ геть спалили сѣно и збôже. Декуды нема що худобѣ пасти, хибі що теперь по дощи трохи показуесь.

Гр. Паскарикъ.

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Емиґраційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою:** Mr. John Parylak, 436 East 76 st., New York City, **а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою:** Mr. K. Kirczov, 102 Morris Str., Jersey City, N. J.

Комітетъ.

Квитъ

на $300.00, словами триста доларôвъ, котрй я Михайло Ґловацкій получивъ зъ касы »Союза« черезъ братство Пр. Богор. въ St. Clair, Pa. яко запомогу по смерти моеѣ жены Аполоніи, що умерла 29. юнія, 1900. При той способности складаю щиру подяку »Союзови« за такъ скоре выплачене посмертного и желаю всѣмъ членамъ тои організаціи прожити многй лѣта!

St. Clair, Pa. July 29, 1900.

Михайло Ґловацкій.

ПРИ СВѢДКАХЪ:
Г. Полянскій,
А. Хилякъ.

Квитъ

на $600.00, словами шѣсть сто долярôвъ, котрй я яко посмертну запомогу по поимъ мужови, Лукачу Крохтѣ, получила готовкою зъ касы »Союза«, за що складаю щиру подяку.

Мейфілдъ, Па. 3. авг. 1900

Розалія Крохта.

ПРИ СВѢДКАХЪ:
О. Ѳ. Обушкевичь,
Василь Копякъ.

Квитъ.

Симъ посвѣдчаю, що одержавъ я зъ касы »Союза« посмертну запомогу по моеѣ женѣ Мартѣ въ сумѣ $300. За такъ скоре выплачене складаю нашому товариству сердечну подяку.

Йонкерсъ, Н. Й. 31 юлія 1900.

Стефанъ Оленичь.

ПРИ СВѢДКАХЪ:
Іосифъ Вариха,
Авксентій Телевъ.

— **Мітинґъ** рускихъ академиковъ (що ходять до найвысшихъ школъ) вôдбувъ ся у Львовѣ 13., 14. и 15. липня. Академиковъ зъѣхалось 480. Урадили 1) старатись всѣми силами о тое, щобы и нашъ 20 міліоновый рускій народъ мавъ свою самостôйну руску державу, 2) старатись о заложене найвысшои рускои школы (універзитету) у Львовѣ и 3) посвятити всѣ свои силы для працюючого руского народу и помочи єму выдобутись зъ пôдъ теперѣшного гнету и вызыску, а то черезъ корѣнну змѣну теперѣшныхъ кривдячихъ порядкôвъ. На мітинґу тôмъ не було анѣ одного чоловѣка зъ »твердои« партіи.

— **Сынъ** англійскои королевои, князь Кобурґъ умеръ нагло.

— **3 дни** лишь по 3 кводры роблять въ Мт. Кармель.

— **О $40 000** вôдшкодованя заскаржилъ литовскій попъ V. Dillioni - мѣсто Pittston, его майора и деректора поліціи за те, що они намовлений мѣсцевымъ литовскимъ попомъ, якъ кажуть, перешкодили єму держати публичный митінґъ и его арештували. Той самъ майоръ заборонивъ недавно тому зъ тои самои причины держати митінґъ, звѣсному литовскому патріотови, докторови Шлюпасъ. Ось якъ декотрй Американцѣ понимають запоручену конституціею свободу слова.

— **По** конець мѣсяця липня с. р. приѣхало до Канады около 7 тысячокъ руского народа зъ Галичины и Буковины. — О. Ив. Заклиньскій поблагословивъ церковцю въ Winnipeg, Man., а теперь знаходить ся коло Edmonton, Alta.

— **Семанъ Гамерникъ** замешкалый на Water Str. въ Mt. Carmel, Pa. зôставъ сильно покалѣченый въ майнахъ. Лѣкарѣ надѣють ся, що выздоровѣе.

— **Оденъ** рекрутъ зъ Еруинъ, въ Нѣдерландіи, помимо грозьбы, не хоче ити служити до войска. Власти замкнули его до арешту, але вôнъ тайными листами пôдбурювавъ дальше молодыхъ людей, щобы ишли въ его слѣдъ и вôдказались вôдъ войсковои службы. Найславнѣйшій россійскій писатель гр. Левъ Толстой, такожь телеграфично заохотивъ рекрута, абы не йшовъ до войска, де часто на вôйнахъ кажуть мордувати невинныхъ людей.

— **На** мертвôмъ морі, недалеко Ерусалима (знанôмъ зъ того, що тамъ вода смердяча), зачнуть незадовго ѣздити паровй човна.

— **Въ** Чикаго, Илл. вывгравъ оденъ панокъ дуже великій процесъ, бо ажь 1. (словами одного) цента.

— **Въ** Ню Йорку проживае одна баба-скупярка, що посѣдае до 60 міліонôвъ долярôвъ маетку, а денно выдае найбôльше 1 дол.

— **Въ** Берлѣнѣ умеръ недавно оденъ жебракъ, що зôставивъ маетку 200.000 марокъ.

— **Великій баль** на дохôдъ братства св. о. Николая въ Shenandoah, Pa. вôдбуде ся 4-го сентембра въ Robin's Hall. Вступъ 25 цнт.

— **Въ Пенсильвеніи** було до сего часу право, що хто переслѣдувавъ, каравъ або выгнавъ зъ роботы чоловѣка за те, що сей належавъ до робôтничои орґанізаціи мавъ бути за се самъ покараный. Справедливе се право знесъ President George Rice (Superior Court) кажучи, що є оно противъ конституціи.

— **Конвенція** United Mine Works (юніи) вôдбуде ся 13. августа с. р. въ Hazleton, Pa. Будуть тамъ радити надъ полѣпшенемъ своеи долѣ, а если компаністы не згодять ся на слушнй предложеня майнерôвъ, тогды правдоподôбно выбухне страйкъ якого ще не бувало. Орґанізаторы щодень держать мітинґи и напоминають людей, щобы держали ся разомъ. Конвенція ся буде старатись такожь залагодити страйки въ Oldforge, Duryea и Wyoming.

— **Дощѣ** и повени наробили минувшого мѣсяця въ Галичинѣ и Буковинѣ много шкоды.

— **Галицка** часопись »Дѣло« помѣстила недавно письмо комітету церковного въ Виннінеґъ, въ Канадѣ, зъ просьбою о выслане сейчасъ кôлькохъ рускихъ священникôвъ. Не знати, чи и теперь нашй церков й власти останутъ глухими.

Тая сама часопись помѣстила таке письмо К. Ґенника, урядника при еміґраційнôмъ домѣ въ Виннипеґъ: »Остерѣгаю охочихъ до выѣзду до Канады, що мы тутъ не надѣемъ ся найменьшого урожаю задля страшнои посухи, яка тутъ панує теперь. Анѣ пшеницѣ анѣ сѣна не буде майже цѣлкомъ. Цѣна усего буде дуже высока, такъ що трудно буде выжити. Роботы нема цѣлковито. Отже хто бы хотѣвъ приѣздити до Канады, повиненъ понехати тое, коли не хоче доправадити себе до цѣлковитого знищеня«.

— **Деякй злодѣи** роблять добрый бізнесъ крадучи коровы нашимъ людямъ. Въ Burnside коло Шамокінъ украли нашимъ людямъ 4 коровы, зъ котрыхъ двѣ зарѣзали а одну продали. На щасте четверту корову вôднайшовъ властитель, а зъ нею и злодѣевъ, котрй теперь будуть мусѣли вôдпокутовати свôй грѣхъ. Такй крадѣжи лучають ся и въ другихъ мѣсцяхъ.

— **Въ Перемышли**, где стоить около 10.000 войска вôдбулись ревизіи такъ помѣжь цивільными людьми якъ и воякми, котрыхъ пôдозрѣвають о зносины зъ социялистами.

— **„Твердый“** просвѣтитель народа Г. Н. Савчукъ, редакторъ »Народного Вѣстника«, ввойшовъ въ спôлку зъ Міслеромъ зъ Бременъ и намовлявъ людей еміґрувати до Арґентины, где тй жь вмѣсто раю, знаходили крайну нужду. За се дôстававъ вôнъ 5 злр. за кожду дорослу особу. Судъ въ Черновцяхъ засудивъ его на 6 недѣль арешту.

— **231 фирмъ** збанкрутовало минувшого тыждня въ Сполуч. Державахъ.

— **О. Т. Стефанъ** администруе парохію въ Plymouth, Pa.

— **Помимо того,** що робота при мягкôмъ углю не дуже иде добре, многй люде выѣхали зъ Pottsville, Mahanoy City, Minersville и Girardsville до заходнои Пенсильвеніи.

— **Страйкъ** драйверôвъ и рунерôвъ, що роблять для D. & H. компаніи въ Олифантѣ и Скрентонъ, вже скôнчивъ ся. Компанія обѣцяла пôдвысшити имъ платню и всѣ вернули назадъ до роботы.

— **Нѣмцѣ** обходили того року 500 лѣтну рôчницю Ивана Ґутенберґа, котрый первшій выпайшовъ штуку друкарску.

— **Кубанцѣ** будуть выбирати дня 29. сентембра делеґатôвъ на конвенцію, котра мае уложити конституцію для Кубы.

— **Денисъ Лабовскій,** молодый интелиґентный рускій хлопецъ, читатель и дописуватель »Свободы«, вôдѣхавъ зъ своимъ реґіментомъ до Хинъ

— **Просимо** всѣхъ нашихъ предплатникôвъ такъ американскихъ якъ и европейскихъ, щобы зволили чимъ скорше заплатити за »Свободу«.

Редакція.

— **Въ** Scranton, Pa. выбухъ ґазъвъ пивницн одного дому, въ наслѣдокъ чого два домы, мѣжь ними оденъ банкъ, завалились и 21 людей остало покалѣченыхъ.

— **Здусили** кары молодого хлопця Ив. Берсука въ майнахъ олифантскихъ; лѣкарѣ мають надѣю на выздоровлене.

— **Вôдорвала** машина 5 пальцѣвъ Василеви Патрикъ, членови »Р. Н. Союза« зъ Charleroi, Pa.

На фондъ школ. молодежи прислалъ 31. липня б. р. К. Котаньчикъ $5 15, якй зôбравъ ч. Стефанъ Гудакъ въ Шамокінъ, Па. на хрестинахъ ч. Ивана Дитка.

Ту суму зложили:

Иванъ Дитко	$1.00
Петро Шпакъ	50
Гриць Братко	50
Кондратъ Котаньчикъ	50
Иванъ Мельникъ	50
Стефанъ Гудакъ	25
Василь Дупнякъ	25
Матвѣй Повхъ	25
Федоръ Федакъ	25
Павло Котаньчикъ	25
Петро Савина	25
Иванъ Бирчинъ	25
Андрей Барна	15
Лука Зозуля	15
Осифъ Товть	10
Разомъ:	$5.15
Готовка вже квитована	147.61
Фондъ школьный выносить	$152.76

Просимо дальше. Пенсильвенія широка, людей нашихъ тамъ маса, а доперва прислали звôдтамъ $18.43 и то ажь зъ двохъ мѣсцевостей. Чи се справа така дурна, що поступае такъ пиняво? Чи рускй дѣти въ Америцѣ родять ся вже такими мудрыми, що не потребують науки? Чи се не ганьба для насъ Русинôвъ, що збираемо на таку взнеслу цѣль вже 1½ року, а ще не назбирали хотьбы для одного хлопця на оденъ рôкъ? Розважте! Всѣмъ жертводателямъ щире Спаси Богъ!

Ант. Бончевскій, касіеръ.

ВСЯЧИНА.

Въ якій способъ капиталисты помѣтують грошенъ?

Англійскій мѣсячникъ „Review of Reviews“ подавъ недавно цѣкавый образокъ, якъ богатырѣ сего свѣта марнують такъ для насъ дорогій грôшь. Оденъ англійскій богачь выбудувавъ величавый корабель, въ котрôмъ мѣстили ся всякй выгоды и богацтво нечуване. Яку вôнъ стоявъ суму, можемо собѣ зъ того увидити: що самй образы розмѣщений по его покояхъ, були оцѣнений на 140,000 долярôвъ. Щобы охоронити корабель вôдъ розбитя и бурѣ морскои, казавъ зробити великій збôрникъ наповненый оливою, котрый плывъ всегда передъ кораблемъ и оливою, якъ звѣстно, успокоювавъ филѣ морскй.

Другій такій американьскій сумаръ, мусѣвъ мати щодня новй сподне, а рôчный рахунокъ за самй споднѣ выносивъ около 5000 долярôвъ. Еще иншій въ сальонахъ оббитыхъ шовкомъ и золотомъ державъ конѣ и зъ буйности саджавъ ихъ разомъ зъ гостями до стола. Міліонеръ Gould выбудувавъ собѣ плываючу палату и ваґонъ зъ сальонами, купелями и т. д. котрый стоявъ $600.000, а оденъ льордъ (великій панъ англійскій) здѣлавъ въ своимъ парку штучну рѣку за $400.000. Не кажемо вже о капелюхахъ, шпилькахъ, бряшкахъ, перстенцяхъ, перфумахъ и т. п. дрôбницяхъ великихъ пань..., котрй такожь пожирають міліоны выдерти працюючимъ рукамъ або вôднятй вôдъ голодныхъ устъ.

— **Читальня** въ Мейфілдъ, им. Ивана Наумовича, устроює дня 16. августа, яко въ 9-ту рôчницю смерти бл. п. изрядного просвѣтителя галицкои Руси Ив. Наумовича вечерокъ зъ слѣдуючою програмою:

1) Вступне слово и вôдчитъ о житю и подвигахъ патріотичныхъ Ив. Наумовича.
2) Хоръ вôдспѣвае „Приклони Господи“ — Бортнянского.
3) Банда руска въ Мейфілдъ вôдограе думку и коломыйку.
4) Представлене театральне „Знѣченый Юрко“.
5) По 1 мъ актѣ декламація.
6) Хоръ — Потпурѣ изъ народныхъ рускихъ пѣсней.
7) Банда „Overture“

По представленю хоръ „многая лѣта“, а банда маршъ.

Комітетъ.

— **Вже друкуєсь „Руско-англійскій проводникъ“,** (книжка до науки англійскои мовы). Коштувати буде лишь **25** центôвъ. Просимо завчасу замовляти!

Купуйте книжки!

Въ редакціи „Свободы“ можна дôстати слѣдуючй книжки:

	цнт.
Канадійска Русь	10
Образки зъ Америки	10
Народный рухъ Австро-Угорскихъ Русинôвъ	15
Конституція Спол. Державъ Пôвнôчнои Америки	10
Де-що про права и суды въ Спол. Державахъ, а особенно въ державѣ Пенсильвенія	10
«Тымко Гаврилюкъ»	15
Оповѣданя	15
Про вôдступникôвъ вôдъ россійского православія и ихъ переслѣдованя	10
»Американьскій шляхтичь«	15

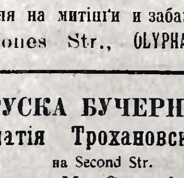
РУСКЙ КНИЖКИ МОЖНА ДÔСТАТИ
въ книгарнѣ рускои читальнѣ им. М. Шашкевича.
Адресъ: J. J. Ardan, Box 418, Olyphant, Pa

Въ редакціи „Свободы“ можуть дôстати Всч. ОО. Духовнй по 1 цнт. за еґземплярь:
1) Extractus matriculæ copulatorum,
2) Extractus matriculæ baptisatorum,
3) Extractus matriculæ defunctorum.

Въ тôмъ мѣсяци буде щось дуже цѣкавого на другій тыждень!

Ярко А Прокоповичь,
погребникъ, готѣльникъ, и Livery Stable.
— Галя на митинґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa.

РУСКА БУЧЕРНЯ
Игнатія Трохановского,
на Second Str.
в Mt. Carmel, Pa.

Все свѣже и добре мясо, ковбасы, шинки, солонину и все можете купити у свого руского бучера, а то по дуже низькôй цѣнѣ. Розвозить все на часъ. Хвалити богато не треба, бо добре само хвалить ся.

Первшій, рускій салюнъ и
РЕСТАВРАЦІЯ ВЪ ПІТСБУРГЪ, ПА.
АЛЕКСАНДРА ФЕДОРЧАКА.
М е конъ гарный салюнъ, де можь дôстати напиткôвъ всякого рода, а при тôмъ утримуе реставрацію, де можь дôстати всѣлякого ѣдженя. Салюнъ Алекс. Федорчака пôдъ назв „народный готель“ єсть при Carson Str. No 716 мѣжь 7 а 8 улицею недалеко рускои церкви.

(18)

Руско-англійскій провôдникъ.

—ЗЛАДИВЪ—

Стефанъ Макаръ.

(Дальше.)

скрыти	to hide, to cover (ту гайд, ту ковр)
служба Божа	mass (мес)
слуга	servant, domestic (сервент, доместик)
слôтный	rainy (рейні)
слабый	weak, feeble (вік, фібл)
слябізувати	to spell (ту спел)
слава	glory (ґлорі)
слѣпый	blind (блайнд)
слина	spittle (спитл)
сливка	plum (плом)
слово	word (ворд)
слухъ	hearing (гірниґ)
служба	service (сирвис)
слеза	tear (тір)
слухати	to listen (ту лисн)
смакъ	taste (тейст)
смачный	tastful (тейстфул)
смалець	lard (лард)
смѣлый	bold, daring (болд, деринґ)
сметана	cream (крім)
смѣхъ	laughter (лафтер)
смѣяти ся	to laugh (ту леф)
смола	pitch (пич)
смерть	death (дет)
снѣдане	breakfast (брекфест)
снѣгъ	snow (сно)
соромъ (ганьба)	shame, disgrace (шейм, дизґрейс)
сорочка	shirt (ширт)
сосъ (жачка)	gravy, sauce (ґрейві, сос)
сонъ	dream (дрім)
сытый	satiate (сешиейт)
сонный	sleepy, drowsy (сліпі, дравзі)
сокира	ax, hatchet (екс, гечет)
сохнути	to dry (ту драй)
солодкій	sweet (світ)
солома	straw (стро)
солонина	bacon (бейкн)
сонце	sun (сон)
солити	to salt (ту солт)
совѣсть	conscience (коншенс)
совѣстный	conscientions (коншеншенс)
сплетникъ	defamer, slanderer (діфемер, слендерер)
спокой	peace, tranquillity (піс, трепквилити)
спати	to sleep (ту сліп)
спôльникъ	partner, companion (партнер, (компениен)
спôлка	partnership (партнершип)
справедливôсть	justice (джостис)
справедливый	just, right (джаст, райт)
сповѣдь	confession (конфешн)
срѣбло	silver (силвер)
сторожити	to watch, to guard (ту вочь, ту ґард)
сторожа	watch, guard (вочь, ґард)
сторона (бôкъ)	side (сайд)
стайня	stable (стейбл)
стація	depot, station (дипо, стейшн)
страхъ	fear, fright (фір, фрайт)
страхати ся	to fear (ту фір)
сталь	steel (стіл)
строгій	severe (сівір)
стôлъ	table (тейбл)
старый	old (олд)
стояти	to stand (ту стенд)
стôжокъ	stack (стек)
стягнути	to pull down (ту пул давн)
стѣна	wall (вол)
столяръ	cabinet-maker, joiner (кебинетмейкр, джойнер)
стрійко	uncle (анкл)
студеный	cold (колд)
студня (криниця)	well, spring (вел, сиринґ)
стяжка	band (бенд)
стратити	to lose (ту луз)
страченый	lost (лост)
столѣтє	century (сенчурі)
суперечка	quarrel (кворл)
сурдутъ	coat (коут)
супруже	matrimony (метримони)
сумный	sad (сед)
судъ	court (корт)
судя	judge, justice (джадж, джастис)
судити	to judge (ту джадж)
сусѣдъ	neighbor (нейбр)
сукно	cloth (клот)
сходы	stairs (стерс)
схоронити (забезпечити)	to save (ту сейф)
сынъ	son (сон)
сыръ	cheese (чіз)
сѣдло	saddle (седл)
сѣмя	seed (сід)
сѣно	hay (гей)
сѣрничокъ	match (меч).

Т.

Такъ	So (со)
такій	such (сочь)
такъ-такъ	so-so (сосо)
тамъ	there (дер)
танецъ	dance (денс)
танцювати	to dance (ту денс)
такожь	too, also (ту, олсо)
таный	cheap (чіп)
творецъ	creator (крієйтер)
твердый	hard (гард)
театръ	theater (тіейтер)
течи	to flow, to run (ту флоу, ту рон)
теперь	now (нау)
теля	calf (кеф)
телятина	veal (віл)
теплый	warm (ворм)
тесля	carpenter (карпентр)
темнота	darkness (даркнес)
те	that (дет)
терпеливый	patient (пейшнт)
терпеливôсть	patience (пешенс)
терпѣти	to suffer, to bear (ту софр, ту бер)
тихій	still, quiet (стил, квайет)
торгъ	market (маркет)
товщь	fat (фет)
товстый	fat (фет)
точити напôй зъ бочки	to tap, to draw (ту теп, ту дро)
тонкій	thin, fine (тин, файн)
тôлько	so many, so much (со мені, со мочь)
трохи	a little some (е лител, сом)
трава	grass (ґрес)
ту	here (гір)
тузѣнъ	dozen (дозн)
тыждень	week (вік)
тыждневый	weekly (вікли)
тѣсточко (колачь)	cake (кейк)
тѣшити ся	to rejoice (ту ріджойс)
тѣло	body (баді)
тѣтка	aunt (ант)
тютюнъ	tobacco (тобеко)
тягаръ	burden, load (борден, лоуд)
тягнути	to draw, to drag, to pull (ту дро, ту дреґ, ту пул)
тяжкій	heavy (геві).

У.

Убійство	Murder (мордер)
урожество	poverty (паврті)
убогій	poor (пур)
увязнити	to imprison (ту импризн)
увôйти	to step in, to enter (ту степ ин, ту ентер)
угода (умова)	contract (контрект)
угле	coal (коул)
ужитокъ	use, advantage, utility (юз, едвентедж, ютилити)
ужиточный	useful (юзфул)
ужити	to use (ту юз)
улиця	street (стріт)
умерти	to die (ту дай)
унаслѣдити	to inherit (ту ингерит)
упорядкувати	to set in order (ту сет ин ордер)
урядъ	office, authority (офис, оторити)
урядовый	official (офиша)
уста	mouth (мавт)
условіе	condition (кондишн)
у (въ)	at, by, in (ет, бай, ин)
ухо	ear (ір)
учити ся	to learn (ту лерн)
учити (другихъ)	to teach, to instruct (ту тічь, ту инстрокт)
учитель	teacher, profes or (тічер, професр).

Ф.

Фабрика	Factory, manufactory (фектері, манюфектері)
фабрикантъ	manufacturer (менюфекчорер)
файка (люлька)	pipe (пайп)
фалшивый	false (фолс)
фалшувати	to falsify (ту фолсифай)
фебра (пропасниця)	ague (ейґю)
фіялка	violet (вайолет)
филя	wave (вейв)
фляшка	bottle (батл)
фунтъ	pound (павнд).

Х.

Хата	Hut (гот)
хвалити ся	to bost (ту бост)
хвалити (кого)	to praise, to laud (ту прейз, ту лод)
хвала Богу	thank God (тенк Ґад)
хвилька	while (гвайл)
хвилиночка	instant, moments (инстент, момент)

(Конецъ буде).

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.